

Területi szakmatámogatási rendszer működtetése, szakmatámogatási feladatok ellátása 2025 (TSZR2025)

Szakmafejlesztési és szakmatámogatási rendszer működtetése Vas és Zala vármegyében (TSZR2025-4341)

HÍRLEVÉL

Kedves Olvasó!

Köszöntöm a Vas és Zala vármegyei Területi Szakmatámogatási Rendszer munkatársai nevében.

Egyúttal jó szívvel ajánlom hírlevelét, amelyben cikket olvashat a falu- és tanyagondoki szolgálatok megalakulásáról, a hajléktalanellátás híreiről, a börtönmisszióról és beszámolót az öngyilkosságot a középpontjába helyező szakmai műhelyről.

Olvassák nyitottsággal a hírlevelet, és forduljanak a Konzorcium munkatársaihoz szakmai kérdéseikkel, javaslataikkal, észrevételeikkel.

Tisztelettel: Ódor Richárd
a TSZR2025-4341
pályázat szakmai vezetője

A hírlevelet szerkesztette: dr. Buzuné Farkas Ildikó módszertani munkatárs

Vas Zala
Területi Szakmatámogatási
Rendszer

„A kiadvány a Belügyminisztérium és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával, a „Területi szakmatámogatási rendszer működtetése, szakmatámogatási feladatok ellátása 2025” pályázat keretében valósult meg.”

35 éve jöttek létre az első falugondnoki szolgálatok

Ma már több, mint kétezer falu és tanyagondnoki szolgálat nyújt biztonságot, támogatást a falvak, tanyák lakóinak.

A nyolcvanas évek közepén Borsod-Abaúj-Zemplén megyében elsőként létrejött Csereháti Településszövetség 1990-re fel tudta vállalni az ország leghátrányosabb helyzetű aprófalvaiban a falugondnokság kísérleti beindítását.

A Falufejlesztési Társaság konzultációi, képzései mellett ebben döntő szerepe volt a finanszírozást vállaló Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács elnökének, dr. Szabó Györgynek. Ez a kezdeményezés aztán fenntarthatónak bizonyult, a megyei önkormányzat – az országban egyedülállóan – hosszú távon fontosnak és eredményesnek, ezért támogatandónak tartotta a falugondnoki hálózat kiterjesztését és fenntartását.

A Népjóléti Minisztérium által támogatott első falugondnoki szolgálatok 1991-ben jöttek létre Somogy és Baranya megyében, lényegében meghívásos pályázat alapján. 1992-ben szintén ebben a két megyében bővült a kör, valamint négy Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei település is kapcsolódhatott a bontakozó hálózathoz. 1993-ban Nógrád, Vas és Bács-Kiskun megyében indulhattak el az első falugondnoki szolgálatok. 1994-ben Zala és Hajdú-Bihar, 1995-ben Veszprém megye csatlakozhatott. 1996-ban Tolna és Jász-Nagykun-Szolnok megye, 1997-ben Csongrád és Pest megye is pályázhatott falugondnoki szolgálat működtetésére.

Igaz, hogy a falugondnokság „nem kötelező feladatként” már az 1993-as Szociális Törvény említi 1997. januártól, de a szolgáltatás szabályozások nélkül, a helyi igényekre és a falugondnok képességeire koncentrálnak működhetett. Egyes alapellátási feladatok a falugondnok közreműködésével voltak elláthatóak az ötszáz lakosnál kisebb, illetve a külterületi lakott helyeken a törvény alapján. A támogatási szerződéssel, amellyel a minisztérium a gépkocsi beszerzését finanszírozta meg, tartalmazott ugyan megkötéseket – a falugondnokot a helyi lakosok választják, az üzemeltető, többnyire önkormányzat, kötelezi magát 3-5 évig a szolgálat működtetésére stb. – de a működéshez anyagi támogatást nem biztosított.

A falugondnoki szolgáltatást, mint önálló szolgáltatást 1999. október 1-től nevesíti a jogszabály, ekkor már 600 lakosnál kisebb településen volt működtethető. 1998-ban fogadott be a minisztérium először „önerős” pályázatokat, így azok a települések is befogadást nyertek, amelyek megfeleltek a 600 fő alatti népességszám előírásának és biztosítani tudták a saját gépkocsit.

Az idők során bővült azoknak a településeknek a köre, ahol új szolgálatok kialakítására nyílhatott lehetőség. 2020. január 1-től a 800 fő lakosnál kisebb településen, majd 2021. január 1-től az 1000 fő lakosnál kisebb településen működtethető a szolgáltatás, aztán 2026. január 1-től már az 1500 fő lakosnál kisebb településen is működtethető falugondnoki szolgálat.

A tanyagondnoki szolgáltatás legalább hetven és legfeljebb négyszáz lakosságszámú külterületi vagy egyéb belterületi lakott helyen működtethető. Amennyiben a helyi sajátosságok alapján a tanyagondnoki szolgáltatás több tanyagondnok közreműködésével valósítható meg, a tanyagondnokok által ellátandó körzetek határait – figyelemmel a lakosságszám

„A kiadvány a Belügyminisztérium és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával, a „Területi szakmatámogatási rendszer működtetése, szakmatámogatási feladatok ellátása 2025” pályázat keretében valósult meg.”

korlátra – a fenntartó települési önkormányzat rendeletében határozza meg azzal, hogy új tanyagondnoki szolgáltatás négyszáz lakos fölött szervezhető meg. Egy településen – amennyiben a település mind a tanyagondnoki, mind a falugondnoki szolgáltatásra vonatkozó feltételeknek megfelel – vagy falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás működtehető.

A falu- és tanyagondnoki szolgálatot vállaló szakemberekre mindig a szakmai nyitottság volt a jellemző, és a közösséghez tartozás igénye is erősen volt jelen a hálózat tagjaiban. Az elmúlt évtizedekben számos szakmai rendezvény erősítette a közösséget, adott teret és lehetőséget a szakmai kapcsolatok bővítésének, elmélyítésének. A találkozások hagyományát érdemes ápolni, és támogatni az egymást kereső, egymás iránt érdeklődő közösség fennmaradását.

A szeptember Háromhután indult. A zalai falugondnokokkal az Országos Falugondnokok Napján vettünk részt. A kétnapos eseményt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanya és Falugondnoki Egyesület szervezte meg szeptember 4-5-én. Régi emlékek, megemlékező gondolatok, támogatók és méltatók, polgármesterek, falugondnokok és tanyagondnokok, együttműködések és kapcsolatok, az indulásra és a folytatásra emlékezők, nagy történetek és meghatottság, jó találkozások, élmények, visszatekintés és előre utak – ez mind belefért ezekbe a szép nyárvégi napokba.

A Zalai Falvakért Egyesület 1994-ben kezdeményezőként, aztán szakmafejlesztőként, képzés szervezőként, hálózat- és közösségépítőként szervezi a megyei hálózatot. A Területi Szakmatámogató Rendszer (TSZR) hálózatában a falu- és tanyagondnoki országos munkacsoport vezetését is ellátja a Vas és Zala vármegyékre kiterjedő szakmatámogató és fejlesztő munkájával.

Forrás: <https://falufejlesztesitarsasag.hu/a-falugondnoki-szolgalat/>

(Faludi Erika cikke nyomán)

Szedes-Kummer Mária

Zalai Falvakért Egyesület

szakmatámogató (módszertani) munkatárs

Országos Falu- és tanyagondnoki Munkacsoport munkacsoportvezető

Hírek a hajléktalanellátásból

Országosan....

Az Országos Hajléktalan ellátási Munkacsoport (OHMCS) a Területi szakmatámogatói rendszer működtetése, szakmatámogatói feladatok ellátása 2025 (TSZR2025) elnevezésű projekt elindulásával áprilisban megtartotta elős ülését, tagjai között régi és új szervezettekkel, illetve a szervezeteket képviselő szakemberekkel.

Így bekapcsolódott a munkába a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei, amely a Budapesti Szociális Szakmatámogatói Hálózat partnereként vesz részt a munkacsoportban. A Közép-Európa legnagyobb és legösszetettebb hajléktalanellátó rendszerét – Budapesten -működtető, jelentős módszertani tapasztalatokkal, önálló módszertani osztállyal és stratégiai tervező osztállyal rendelkező szervezet, szakmai tapasztalata révén a szakmatámogatói rendszer működtetése során meghatározó támogatást tud nyújtani a munkacsoportnak.

„A kiadvány a Belügyminisztérium és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával, a „Területi szakmatámogatói rendszer működtetése, szakmatámogatói feladatok ellátása 2025” pályázat keretében valósult meg.”

BELÜGYMINISZTERIUM

**MAGYAR MÁLTAI
SZERETETSZOLGÁLAT**

Slachta Margit Nemzeti
Szociálpolitikai Intézet

Új belépő a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Észak-Magyarországi Régiója is. Az Egyesület Dél-Alföldi Régiója az eddigiekben is résztvevője volt az országos munkacsoportnak, a delegált szakemberek személyekben állt be változás: a regionális diszpécsterszolgálat munkatársai is jelen vannak a munkacsoportban, így egyre erősödik az a tendencia, hogy a regionális diszpécsterszolgálatok részt vesznek a szakmatámogatási tevékenységben. Mindez kifejezetten hasznos a működés során, hiszen az ellátókkal napi kapcsolatot tartó, az ellátási területről sok információval bíró szereplőkről van szó, ami megkönnyíti a munka irányának meghatározását, illetve az ellátórendszer szereplőinek elérését a TSZR számára is. Ezen túl a TSZR régiók együttműködéseinek fejlődésére is kifejezetten jó hatással van, hiszen a statisztikai régióként működő diszpécserok egyidejűleg két TSZR régióban is megjelennek, összekapcsolva és némileg összehangolva ezek működését, elősegítve a hálózatosodást.

Az OHMCS munkájának fókuszában jelenleg az Átmeneti Szállás szolgáltatást nyújtók számára készülő módszertani útmutató elkészítése áll, amelynek megjelenése az év végére várható.

Másik fontos célkitűzésünk a hajléktalanellátásban működő, de jogszabályban még nem szabályozott lábadozó férőhelyek szakmai tartalmának, jogszabályi meghatározásának kidolgozásában történő együttműködés a Belügyminisztériummal, amelyet a finanszírozási szükségletek egyidejű meghatározásával szeretnénk javaslatként benyújtani az ágazati jogszabályok módosításának érdekében. Ez utóbbi kérdéskör régóta súlyos teherként hárul a hajléktalanellátás intézményrendszerére, mivel folyamatos emelkedést mutat az ápolási-gondozási szükséglettel, egészségügyi szolgáltatási igényvel rendelkező, túlnyomó részét idősebbek száma, akik megfelelő ellátására a jelenlegi feltételrendszer mellett nem, vagy csak szükségmegoldások alkalmazásával van lehetőség.

És helyben....

A Vas és Zala vármegyei TSZR területén a hajléktalanellátás intézményrendszerében számos változás történt az elmúlt időszakban, ami sajnálatos módon az ellátás kapacitásainak csökkenésével járt: így a kőszegi átmeneti szállás megszűnésével Vas vármegye egyetlen átmeneti elhelyezést biztosító hajléktalanellátó intézménye a FÉHE Nonprofit Kft. Szombathelyen működő hajléktalanellátó intézménye maradt.

Ezzel szemben örömmel tudósíthatunk arról, hogy Keszthely városában, több évtizednyi sikertelen próbálkozást követően, a téli időszakban a Szent Erzsébet Jótékonyági Alapítvány Nappali Melegedője - időszakos férőhelyszám bővítés keretében - 12 fő számára biztosít elhelyezést a Nappali Melegedő intézményében.

Különösen fontos változás ez, hiszen az eddigiekben a téli időszakban közterületen élő vagy kihűléssel fenyegetett, nem lakás céljára szolgáló vagy a lakhatásra alkalmatlan állapotban lévő ingatlanokban élő ügyfelek elhelyezésére csak Nagykanizsán vagy Zalaegerszegen volt lehetőség, amely jelentős terhet rótt a téli időszakban gyakran teljes kihasználtsággal működő intézményekre. Mivel a Keszthelyen élő hajléktalan emberek becsült száma 10-20 fő közötti, így a létrejövő kapacitás várhatóan túlnyomó többségük ellátását fogja tudni biztosítani, ami jelentős segítséget fog jelenteni a területen működő utcai szolgálat munkájában, illetve komoly előrelépést jelent a vármegye ellátórendszerének jobb területi lefedettségének biztosításában.

„A kiadvány a Belügyminisztérium és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával, a „Területi szakmatámogatási rendszer működtetése, szakmatámogatási feladatok ellátása 2025” pályázat keretében valósult meg.”

A TSZR projekt keretében az idei évben számos online fókuszcsoportos szakterületi esemény zajlott, amelyek során egy-egy szűkebb témakört dolgoztunk fel, így az év elején nagy port kavart lakcímkártya és személyi igazolvány igazgatási szolgáltatási díjára vonatkozó költségmentességi eljárásokról, az utcai szolgálatok módszertani útmutatójáról, a kötelező képzések rendszeréről, valamint az 1/2000 (I.7.) SzCsM rendelet utcai szolgálatok működési idejére és a diszpécsterszolgálatokkal történő együttműködésére vonatkozó júliusi módosításáról.

Az idei év rendezvényei közül kiemelném az október 28-án megrendezésre került – a krízisidőszakra történő felkészülést hivatott -szakmai napunkat. Az eseményt hagyományosan négy vármegye - két TSZR régió - részvételével bonyolítottunk le Zalaegerszegen. A szakmai találkozón a kollégák megismerhették a téli felkészülés eddigi eredményeit, a várható szolgáltatásokat, illetve kitekintettünk a Budapesten működő együttműködési rendszerre, valamint megismerhettünk újszerű lakhatási projekteket is.

Kardos T. Ádám

**Magyar Vöröskereszt Zala Vármegyei Szervezete Hajléktalanok Átmeneti Gondozási Központja
szakmatámogatási (módszertani) munkatárs**

Országos Hajléktalan ellátási Munkacsoport munkacsoportvezető

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Szombathelyi Csoportjának börtönmissziós tevékenysége és tapasztalatai

A büntetés-végrehajtás egyre inkább nyit a civil szervezetek felé. Ennek számtalan oka közül talán a legfontosabb, hogy az egymás és az intézet munkatársai felé is gyakorta maszkot viselő fogvatartottak, a civilekkel – „külsősökkel” - találkozáskor azt élik meg, hogy támogató, bizalmas közegben beszélhetnek az érzéseikről, problémáikról, „kiszellőztethetik” a lelküket. Mindez pedig jól szolgálja a fogvatartottak mentális egészségét, a feszültségoldást, ráadásul a civil találkozások a szabadulás utáni életre is felkészíthetik őket.

A fentiek szellemében a Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet parancsnokának kezdeményezésére a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület önkéntes munkatársaiként 2013 nyarán vállaltuk, hogy heti rendszerességgel segítő-támogató beszélgetéseket folytatunk az Intézetben. A beszélgetéseken eleinte az önkéntesen jelentkező fogvatartottak vettek részt, a későbbiekben pedig már a börtön pszichológusai is „delegáltak” olyan fogvatartottakat, akiknek volt kedvük a beszélgetéshez.

A börtön egy totális intézmény, amelynek első sorban izoláló szerepe van, és amelyben az elítéltek teljes életmódját szabályozzák. Ezzel együtt a börtön felvette működési céljai közé a reszocializációt, sőt egyik alapvető pillérévé tette azt. Így a szükségszerűen bekövetkező státusz-lefokozás mellé – ami nem más, mint a rab-státuszba helyezés – a státusz-javítás feladatát is meg kell oldania, mint például az emberi jogok védelme, börtönártalmak enyhítése, a börtön nyitottabbá tétele, társadalmi kapcsolatok erősítése, humanizált belső élet kialakítása.

„A kiadvány a Belügyminisztérium és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával, a „Területi szakmatámogatási rendszer működtetése, szakmatámogatási feladatok ellátása 2025” pályázat keretében valósult meg.”

BELÜGYMINISZTERIUM

**MAGYAR MÁLTAI
SZERETETSZOLGÁLAT**

Slachta Margit Nemzeti
Szociálpolitikai Intézet

Ennek végrehajtása azonban korántsem könnyű feladat, hiszen a börtön büntető funkciója megkívánja, hogy az elítélt a személyzet tagjainak feltétel nélkül engedelmességen, hatalmi helyzetüket ne kérdőjelezze meg.

A fentiekből kitűnik, hogy a börtön számára a reszociációs törekvések mentén fontos segítséget jelenthetnek a „nem egyenruhások”.

Ezért van szükség nemcsak büntetés-végrehajtási szakemberek, hanem pszichológusok, szociológusok, orvosok és más szakemberek és a segítő szervezetek jelenlétére.

A reszocializálás hatékonyságához járulhatnak hozzá a külső szervezetek, amelyek tevékenységének alapgondolata: az egymás és gyakorta az Intézet munkatársai felé is maszkot viselő fogvatartottak bizalommal fogadják a kívülről érkező civil segítőket, és ez változást hozhat.

A fogvatartó és a fogvatartott között ugyanis antagonisztikus ellentét feszül, hiszen az egyikük a rács egyik, másikuk a rács másik oldalán van. A külső segítőik helyzete azonban más: ők ugyanis nem irányítják a fogvatartottak napi életét, nem adnak nekik napi szinten utasításokat, így nagyobb az esély arra, hogy bizalmi kapcsolatot alakítsanak ki velük, s pozitív hatással legyenek rájuk.

Ma már a börtönök nem teljesen zárt helyek, felismerve, hogy fontos társadalmi érdek, hogy minél többen és hatékonyabban dolgozzanak együtt a visszaesés arányának javításán.

A külső szervezetek leginkább a szuicid prevenció, a krízisállapotok csökkentése, felismerése és kezelése terén segíthetnek az Intézet szakembereinek.

Krízishelyzetben ugyanis különösen fontos, hogy gyorsan kialakuljon a bizalmi kapcsolat, és ebben a kívülről érkező segítőik előnyben lehetnek. Már az is sokat segít, ha egyszerűen csak meghallgatják a fogvatartottakat.

Mindez jól mutatja, hogy a börtönmisszió nem csupán beszélgetések sorozata, hanem jelenlét: biztonságos tér, ahol ki mondható a fájdalom, a hitetlenség és a remény is. A ventiláció mögött lassan kapcsolat születik, a kapcsolatból pedig esély a belső rendeződésre. A szombathelyi börtönben végzett máltai szolgálat így válik csendes, mégis jelentőségteljes kíséressé: apró lépésekben, de valódi emberi találkozásokon keresztül nyit utat a változás, a felelősségvállalás és a remény felé.

Szücs Péter és Kiss Tamás

önkéntes

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Szombathelyi Csoportja

„A kiadvány a Belügyminisztérium és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával, a „Területi szakmatámogatási rendszer működtetése, szakmatámogatási feladatok ellátása 2025” pályázat keretében valósult meg.”

BELÜGYMINISZTERIUM

**MAGYAR MÁLTAI
SZERETETSZOLGÁLAT**

**Slachta Margit Nemzeti
Szociálpolitikai Intézet**

Látogatás a Szombathelyen a büntetés-végrehajtási intézetben

2025. október 13-án valósított meg közös szervezésben a Vas és Zala vármegyei Területi Szakmatámogatási Rendszer és a Győr-Moson-Sopron és Veszprém Vármegyei Területi Szakmatámogatási Központ az I. Agglomerációs Központ Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben szakmai műhellyel egybekötött Intézetlátogatást.

A szakmai találkozó vendégei a négy vármegye családok átmeneti otthonainak munkatársai voltak.

A délelőtti felölélő programról tájékoztató jelent meg a Büntetés-végrehajtás honlapján:

<https://bv.gov.hu/hu/intezetek/szombathely/hirek/10463> oldalon.

Az öngyilkosság, mint társadalmi és mentálhigiénés kihívás

A Zalaegerszegi Család és Gyermejjóléti Központ szakmatámogatási (módszertani) munkatársa, Tóth Zsuzsanna szeptemberben, az öngyilkosság-megelőzés hónapjában bonyolította le szakmai műhelyét az öngyilkosság témakörében.

Szeptember 10-én világszerte megemlékeznek azokról, akik önkezükkkel vetettek véget életüknek. Ez az időszak nemcsak az emlékezés, hanem a figyelemfelhívás ideje is: arra ösztönöz, hogy beszéljünk a mentális problémákról, csökkentsük a stigmatizációt, és emlékeztessük egymást arra, hogy senki sincs egyedül.

A műhely szakértője, **Básti Zoltán** családterapeuta és kiképző, lelki segély – szolgálati szupervízor, előadásában rámutatott, hogy az öngyilkosság nemcsak az egyént, hanem a családot, a közösséget és az egész társadalmat is érinti. A téma körül számos tévhit él a köztudatban, miközben az öngyilkossági folyamatnak jól azonosítható szabályszerűségei, felismerhető előjelei és beavatkozási pontjai vannak. Fontos felismernünk, hogy az öngyilkosság nem hirtelen, kiszámíthatatlan tett, hanem egy fokozatosan kibontakozó lelki folyamat, amelyben mindig van lehetőség a megelőzésre.

Erwin Ringel osztrák pszichiáter már 1949-ben leírta a preszuicidális szindrómát, amely három fő jellemzővel bír: a beszűkülés (érzelmi, interperszonális és érdeklődésbeli), a gátolt, önmaga felé forduló agresszió, valamint az élénk öngyilkossági fantáziálás. E jelek felismerése segíthet a megelőzésben, hiszen a krízis nem egyik napról a másikra alakul ki.

A kutatások szerint az öngyilkossági szándék szinte minden esetben valamilyen formában megjelenik a viselkedésben vagy kommunikációban. Ezt nevezi a szakirodalom „cry for help”-nek, azaz segélykiáltásnak. Ez lehet közvetlen kijelentés, de sokszor csak finom, rejtett utalás, amelyet a környezetnek – családtagoknak, segítőknek – észre kell venniük. A „cry for help” felismerése életet menthet, hiszen az öngyilkossági krízis legveszélyesebb időszaka gyakran csak néhány órán át tart, és a megfelelő beavatkozás megakadályozhatja a tragédiát.

„A kiadvány a Belügyminisztérium és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával, a „Területi szakmatámogatási rendszer működtetése, szakmatámogatási feladatok ellátása 2025” pályázat keretében valósult meg.”

BELÜGYMINISZTERIUM

MAGYAR MÁLTAI
SZERETETSZOLGÁLAT

Slachta Margit Nemzeti
Szociálpolitikai Intézet

A veszélyeztetettség szempontjából a WHO több kockázati csoportot is megnevez: az idősek, a betegek és az izolált emberek mellett különösen veszélyeztetettek a diákok, középkorú nők, pszichiátriai és szenvedélybetegek, valamint a társadalmi dezorganizációt mutató régiók lakói. A veszteség, gyász, magány, stigmatizáció vagy kirekesztés mind olyan tényezők, amelyek elősegíthetik az öngyilkossági gondolatok kialakulását. Minden depressziós beteg potenciálisan veszélyeztetett, ezért kiemelt figyelmet igényel a mentális egészségügyi ellátás és a közösségi támogatás.

A segítők – legyenek akár szakemberek, akár képzett önkéntesek – kulcsszerepet játszanak a megelőzésben. A telefonos lelki-egély-szolgálatok például olyan biztonságos teret kínálnak, ahol a bajba jutott ember ítélkezés nélkül beszélhet a gondjairól. Fontos azonban, hogy a segítő ismerje saját határait, és tudja, hogy ő maga is segítségre szorulhat a lelki terhek feldolgozásában. A segítő segítése éppoly elengedhetetlen, mint a kliens támogatása.

A magyar gyermekvédelmi szabályozás is felismerte a probléma súlyosságát: a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (4d) bekezdés d) pontja alapján a gyermek által megkísérelt öngyilkosság, ha a gyermek még nem részesül egészségügyi ellátásban, gyermekjóléti alapellátásban vagy gyermekvédelmi szakellátásban, illetve pszichés megsegítésben, kiemelt veszélyeztető okra utaló körülményként szerepel. Amennyiben a jelzőrendszeri tag jelzése vagy kezdeményezése nem 3 napon belül valósul meg, akkor büntetőjogi felelősségre vonásának van helye.

Ezek az ügyek hatékony beavatkozást és komplex szakmai együttműködést igényelnek. Ez a jogi lépés is azt mutatja, hogy a társadalom felelőssége, az élet védelme nem korlátozódhat a felnőttekre.

Összegzésként elmondható: az öngyilkosság megelőzése közös társadalmi felelősség. A megelőzés kulcsa a figyelem, az empátia és a nyílt kommunikáció. Ha megtanuljuk meghallani a segélykiáltást, ha merünk beszélni a fájdalomról és támogatjuk egymást, akkor valóban tehetünk azért, hogy kevesebb élet szakadjon meg idő előtt.

A műhelyen **Péter Beáta**, a Magyar Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetsége Dunántúli régió szakmai vezetője, régióvezető, Zalai Mentálhigiénés Egyesület titkára a telefonos segítség gyakorlatáról beszélt.

Buda Béla szerint „a lelki elsősegély szolgálatok a társadalom kapuőrei.”

Előadásából megtudhattuk, hogy a lelki elsősegély kezdete Európában 1953-ra tehető, egy anglikán lelkész, Chad Varah indította el. 1967-től 38 nemzeti hálózat jött létre, 28 országban. Nemzetközi szervezeti hálózatuk az IFOTES (International Federation of Telephone Emergency Services), ami a Telefonos Sürgősségi Szolgálatok Országos Szövetségeit fogja össze.

Magyarországon először 1973-ban, Debrecenben jött létre az első telefonszolgálat, majd ezt követően több nagyvárosban is. Kezdetben egymástól függetlenül működtek ezek a szervezetek. Magyarország 1997-ben lett az IFOTES tagja, amelynek jelenlegi egyik alelnöke magyar. Hazánkban jelenleg 28, határon túl pedig 85 magyar szolgálat működik.

<https://www.ifotes.org/en>

<https://sos116-123.hu/>

„A kiadvány a Belügyminisztérium és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával, a „Területi szakmatámogatási rendszer működtetése, szakmatámogatási feladatok ellátása 2025” pályázat keretében valósult meg.”

BELÜGYMINISZTERIUM

MAGYAR MÁLTAI
SZERETETSZOLGÁLAT

Slachta Margit Nemzeti
Szociálpolitikai Intézet

A zalaegerszegi szolgálat a Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetsége (LESZ) tagja, a LESZ-hez köthető a 116-123 európai hívószám, ami ingyenesen hívható bármely hálózatról. Alacsonyküszöbű szolgáltatás, ami a hívó számára ingyenes, mindig elérhető. A szolgáltatás alapelvei az anonimitás, titoktartás, önkéntesség, előítélet mentesség.

Fontos tudni, hogy a szolgálatok nem terápiát nyújtanak: segítő beszélgetést folytatnak, és az ügyelők arra kiképezettek, hogy az öngyilkossági krízisben tudjanak segíteni a hívónak. Krízishelyzetben az ügyeletet ellátó nem küld segítséget, információt nyújt, hogy a hívó hova fordulhat. Munkájuk során tehát elsődleges az iránymutatás, valamint bizonyos esetekben a pszichiáterhez, pszichológushoz vagy egyéb szakemberhez való delegálás. Az ügyeletet ellátó munkatársak ajánlják a családsegítő felkeresését is.

A szolgáltatás hátránya, hogy nem látják a segítségre szorulókat, előnye azonban, hogy a hívó maga kér segítséget. A kezdő lépés megtétele mindig nehéz, de kedvező a hívó számára az anonimitás, így a szégyenérzet könnyebben leküzdhető. Korlátot jelent a segítségben, hogy a hívó bármikor megszakíthatja a hívást.

Márton Tiborné, a Zalai Mentálhigiénés Egyesület elnöke, a Magyar Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetsége szolgálatvezetője elmondta, hogy a telefonszolgálatok kialakulásának története az 1800-as évek végére nyúlik vissza, New York egyik szállodájában egy idős hölgy sürgősen lelkészt keresett, azonban a portás az éjszakai órákban egyetlen egyház-községet sem tudott elérni. Másnap reggel elsőként a baptista Harry Warren lelkésszel sikerült beszélnie, de addigra a segítséget kérő éjszaka öngyilkosságot követett el.

A történetek következményeképp Warren azt gondolta, hogy szükséges egy olyan szolgálat létrehozása, ahová segítségért fordulhatnak a krízisben lévő emberek. Megalapította a világ első lelkisegély szolgálatát.

Kiegészítve az elhangzottak, elmondta, hogy évtizedekkel később Londonban Chad Varah, indiai származású anglikán lelkész elindította a Szamaritánus mozgalmat (The Samaritans), ami a szigetországból kiinduló pontként szolgált a lelki elsősegély szolgálatoknak. Az alapítást az öngyilkosságok magas száma indokolta, mert akkoriban London legnagyobb kerületében naponta három ember halt meg öngyilkosság következtében.

Zalaegerszegen a Lelki Elsősegély Szolgálat 1988. május 1 óta működik, dr. Győri László, a pszichiátriai osztály akkori vezetőjének kezdeményezésére. 1987-ben kezdődött meg az ügyeletet ellátók képzése. A Zala Vármegyei Szent Rafael Kórház jelenleg is ügyeleti helyiség biztosításával támogatja a szolgálatot. A szolgálat szervezetileg a Zalai Mentálhigiénés Egyesülethez tartozik.

A feladat ellátásához folyamatosan keresnek önkénteseket, különösen nagy szükség van fiatal munkatársak jelentkezésére. A karitatív munkára önkéntes alapon lehet csatlakozni, elsősorban olyanok jelentkezését várják, akik szabadidejükben tudják vállalni ezt a tevékenységet. A jelentkezők ingyenes képzésen vesznek részt, amely során elsajátítják a segítő beszélgetés technikáit.

A kiképzett önkéntesek munkáját mentor támogatja, emellett rendszeresen részt vesznek esetkonzultációkon, valamint alkalmanként továbbképzéseken, tréningeken és szupervízióon.

„A kiadvány a Belügyminisztérium és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával, a „Területi szakmatámogatási rendszer működtetése, szakmatámogatási feladatok ellátása 2025” pályázat keretében valósult meg.”

A Szolgálat az önkéntesek jelentkezését a lesz.zalaegerszegiszolgalat@gmail.com e-mail címen, illetve a **+36 30 670 1706**-os telefonszámon várja.

Lelki Elsősegély
Telefonszolgálatok
Szövetsége

116-123

nemvagyegyedul116123@gmail.com

BOROS CSABA LESZ JÓSZOLGÁLATI NAGYKÖVET

www.sos116-123.hu

„A kiadvány a Belügyminisztérium és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával, a „Területi szakmatámogatási rendszer működtetése, szakmatámogatási feladatok ellátása 2025” pályázat keretében valósult meg.”

Kérjük, hogy fogadják nyitottan a Konzorcium munkatársaink személyes vagy elektronikus úton történő megkereséseit, és a szükségleteik, javaslataik megosztásával aktívan alakítsák a szakmai teamünk azon törekvését, hogy a szolgáltatóknál jelentkező valós igényekre reagáljon szakmai tevékenységével. A szakmatámogatási (módszertani) munkatársak által ellátott szakterület és elérhetőségeik:

Szakmatámogatási (módszertani) munkatárs	Szakterület	Elérhetősége	Országos módszertani munkacsoportos részvétele
Ódor Richárd	közösségi ellátás pszichiátriai betegek részére pszichiátriai betegek nappali ellátása pszichiátriai betegek otthona támogatott lakhatás pszichiátriai betegek részére	odor.richard@maltai.hu +36 30 993 6466	Pszichiátriai munkacsoport
Grebenárné Székely Beatrix	szenvedélybetegek otthona	grebenarne.beatrix@maltai.hu +36 70 666 4206	Addiktológiai munkacsoport
Tóth Zsuzsanna	család- és gyermekjóléti szolgáltatás - Zala vármegye	toth.zsuzsanna@zegcsgyk.hu +36 30 954 9392	Család- és gyermekjóléti munkacsoport
Kardos T. Ádám	utcai szociális munka éjjeli menedékhely hajléktalan személyek átmeneti szállása hajléktalanok nappali melegedője népkonyha	adam.kardos@voroskereszt.hu +36 30 233 2420	Hajléktalan ellátási munkacsoport
Szedes-Kummer Mária	falú- és tanyagondnoki szolgáltatás	zalaifalvak@gmail.com +36 30 997 1681	Falú- és tanyagondnoki munkacsoport
Somlai Nikolett	család- és gyermekjóléti szolgáltatás - Vas vármegye	domonkos@paloskaroly.hu +36 20 508 5103	Család- és gyermekjóléti munkacsoport
Hende Tamásné	szociális konyha házi segítségnyújtás jelzőrendszeres házi segítségnyújtás idős személyek nappali ellátása	hende.tamasne@paloskaroly.hu +36 20 462 9082	Időügyi alapszolgáltatási munkacsoport
Tóth Réka	családok átmeneti otthona	csao@paloskaroly.hu +36 20 246 4470	Átmeneti gondozás (CsÁO, GyÁO) munkacsoport
Császárné Cserkúti Mónika	fogyatékos személyek otthona fogyatékos személyek ápológondozó célú lakóotthona	cserkuti.monika@maltai.hu +36 20 260 5797	Fogyatékosügyei munkacsoport
Béry Annamária	idősek otthona	bery.annamaria@maltai.hu +36 70 659 6467	Időügyi szakosított ellátási munkacsoport
Mező Edina	fogyatékos személyek nappali ellátása	mezo.edina@fehe.hu +36 30 330 1267	-
Szűcs Gabriella	támogató szolgáltatás	szucs.gabriella@fehe.hu +36 30 334 0759	-